

Emlékezés Dr. Kaszap Andrásra

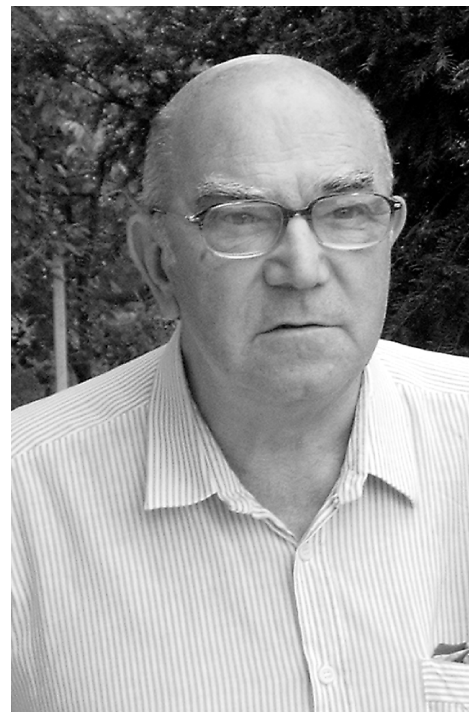
KECSKEMÉTI TIBOR

Dr. KASZAP Andrásra, Társulatunk emlékgyűrűs tiszteleti tagjára emlékezem. Földtani munkássága nagyjából három szakmai területre és három időszakaszra tagolható.

1956–1967 között az ELTE TTK Földtani Tanszékén tanársegéd, majd adjunktus. A diploma megszerzése után VADÁSZ Elemér professzor meghívta tanszékére. Tudományos témájául a Villányi-hegység jura képződményeinek vizsgálatát jelölte ki. Az itteni jura dogger (főként a bath és callovi), valamint a malm rétegeit vizsgálta intenzíven. A témakörből 12, főként a Földtani Közlönyben megjelent dolgozatot írt, melyek rétegtani következtetései az ammoniteszek vizsgálatán alapszanak. Kutatásai nyomán rögtön számottevő eredmények születtek. A bath–callovi vizsgálatok eredményei bekerültek az 1959-ben hazánkban rendezett Nemzetközi Mezozoos Konferencia előadási programjába. Az előadás anyaga megjelent a MÁFI Évkönyve 49. kötetében 1961-ben. Villányi kutatásainak helytállóságát és időtállóságát jelzi, hogy az újabb vizsgálatok is támaszkodnak KASZAP András korai megállapításaira. Itt elég csak VÖRÖS Attila akadémikus 2010-es munkájának hivatkozásait megemlíteni. Elsőként foglalkozott itthon mikrofácies-elemzéssel. Új módszereket is alkalmazott, így fotométeres és termolumineszcenciás vizsgálatokat. S figyelemre méltó: dolgozatot írt a földtan tanítási módszereiről, valamint a balatonrendesi permről előkerült *Korynichnium sphaerodactylum* őshüllő lábnyomáról. Erre a periódusra esik az 1966-ben végzett kilenc hónapos mongóliai földtani térképező munkája is. Több közleménye a geológia ásványinyersanyag-kutatásokban játszott fontosságát és eredményeit mutatta be a Bányászati és Kohászati Lapok hasábjain. A bányászok örömmel közzölték ismertetéseit.

1967-ben megvált az egyetemről s egészen 1986-ig különböző vízügyi intézményekben dolgozik. Előbb az OVF Vízkészletgazdálkodási Központjában, majd a Fővárosi Fürdőigazgatóságnál, végül a periódus zárásaként a Pest Megyei Víz- és Csatornamű Vállalatnál különböző beosztásokban, a végén főgeológusként, főmérnökként. Itteni tevékenységében inkább az operatív és szolgáltatás jellegű feladatok kerültek előtérbe. Munkája főként a víztermelés, vízszabályozás, vízhasznosítás és vízminőség témakörére terjedt ki. Az ehhez kapcsolódó kutatási és állapotfelmérési eredményeit publikálta is. Közülük kiemelkedik a „Vízkielégítés és vízgazdálkodás” című, továbbá a margitszigeti új hévízkútról, valamint az Eocén program vízemelési tevékenységének a fővárosi fürdőkre gyakorolt hatásáról szóló dolgozata. A „Vízkielégítés és vízbeszerzés”, valamint a „Gellért-hegyi forrásgaléria” c. munkája mindmáig alapmű. Utóbbit egy nemzetközi vízügyi rendezvény számára készítette.

Szakmai tevékenységének harmadik szakasza 1986-tól a nyugdíjba vonulásáig terjedt. Meg kell jegyezni: nyugdíjas éveiben is nagy kedvvel s jelentős hatékonysággal dolgozott, s vett részt a szakmai életben. A váltás oka: belefáradt a sok operatív, „add meg Uram Isten, de mindjárt” munkába, s ahogy Ő mondta „mérsékelt tempójú” munkahely után tájéko-

1934–2018

zódott. Kapóra jött a Művelődési Minisztérium egy akkori igénye, mely szerint természettudományos képzettségű, de humán érdeklődésű szakembert kerestek Közművelődési Főosztályukra. KASZAP András nagy általános műveltsége, különösen az antikvitás terén, szinte predesztinálta erre a munkakörre. Felvételt is nyert, s itt dolgozott 1990-ig felettesei legnagyobb elismerését kiváltva. Talán ez a jó híre is hozzájárult ahhoz, hogy 1990-ben a megnövekedett jelentőségű Egyházi Kapcsolatok Főosztályára helyezték miniszteri főtanácsosi rangban. Ez az időszak már a tudománytörténeté, az ismeretterjesztésé, de leginkább a Földtani Közlönyé, melynek szerkesztését már 1983-tól végezte.

Tudománytörténeti munkáját főként a Tudománytörténeti Szakosztályban, melynek több cikluson át vezetője tagja volt, fejtette ki. Ez irányú munkássága felsorolhatatlan mennyiségű cikket és előadást jelent. Spektruma lexikon címszavak írásától a méltatásokon, megemlékezéseken, tudományfilozófián át az intézmény- és szakmatörténetig terjed. Az ismeretterjesztést közel 100 cikkel és előadással főként a TIT-ben, annak lapjaiban, ill. szakosztályaiban végezte a legmagasabb szinten.

A Társulatban és a Társulatért, melynek 1956-tól tagja volt, legkiemelkedőbb munkáját a Földtani Közlöny technikai szerkesztőjeként fejtette ki. A cikkek fogadásától a lektorokhoz való eljuttatásig, a képszerkesztéstől a korrektúráig, a levelezéstől a szerkesztő bizottsági és nyomdai előkészítő munkáig mindent egyedül végzett több mint egy évtizeden át (1983–1991 és 1995–1997 között). Akkor még nem volt mindennapi eszköz a számítógép, így a szerkesztést, ahogy Ő mondta, manufaktúrális módszerrel végezte kitűnő szinten, a szerzők meglepedésére. A szerkesztésen kívül vezette és készítette a Társulat „Hírek és mozgalmak”, valamint a hazai „Éves bibliográfia” rovatát. Utóbbiakkal a Társulat történetének forrásértékű sorozatát, valamint a hazai földtani publikációk lehető teljes könyvészeti segédletét hozta létre. A Társulatért végzett munkája elismeréseként a Közgyűlés 1991-ben Társulati emlékgyűrűt adományozott neki, 2015-ben pedig áldozatos és rendkívül értékes életműve elismeréseként tiszteleti tagjai közé emelte.

Személyében nagy felkészültségű, kiváló tudományos invencióval és eredményekkel rendelkező, a humaniorákban is otthonosan mozgó, ritka magas erkölcsiségű Tagtársat, Kollégát, Barátot veszítettünk el.

Egy külföldön élő, közelmúltban elhunyt gimnazista osztálytársam minden levelét ezzel fejezte be: „A jövő fényes!” Bízunk benne, hogy Kaszap András barátunk már ebben fényes jövőben létezik.

Lux perpetua luceat ei!

Dr. KASZAP András tudományos és ismeretterjesztő publikációi

1957

KASZAP A. 1957: Curtis sziget halálos aranyvize. — *Élet és Tudomány* **12/5**, Melléklet.

1958

KASZAP A. 1958: Dogger rétegek újabb feltárása a Villányi-hegységben — *Földtani Közlöny* **88/1**, 119–121.

1959

KASZAP A. 1959: Néhány szempont a latin nyelv oktatásához. — *Felsőoktatási Szemle* **8/3**, p. 182.

KASZAP A. 1959: Dogger rétegek a Villányi-hegységben — *Földtani Közlöny* **89/3**, 262–269.

KASZAP A. 1959: A felszínformáló erők működése 1957-ben. — *Földrajzi Közlemények* **7(83)/4**, 384–385.

KASZAP A. 1959: Észak-alaszkai eszkimók között. — *Élet és Tudomány* **14/4**, p. 127.

KASZAP A. 1959: Ősmaradványokkal díszített kőkorszakbeli cserépedények. — *Élet és Tudomány* **14/14**, p. 446.

KASZAP A. 1959: Hamisított kőületek. — *Élet és Tudomány* **14/27**, p. 368.

KASZAP A. 1959: Parvati istennő nyelve. — *Élet és Tudomány* **14/36**, p.1151.

1960

KASZAP A. 1960: Fotométeres színvizsgálatok a lábatlani juraszelvényen. — *Földtani Közlöny* **90/1**, 114–119.

KASZAP A. 1960: Fotométeres színvizsgálatok a lábatlani juraszelvényen. — *Műszaki Élet* **15/8**, p. 14.

KRIVÁN P. & KASZAP A. 1960: A külföldi cseregyakorlatok a geológusképzésben. — *Felsőoktatási Szemle* **9/5**, 319–322.

KASZAP A. 1960: A süllyedő México. — *Élet és Tudomány* **15/27**, p. 863.

KASZAP A. 1960: Geológus nők (A nőmozgalom 50 éves). — *Egyetemi Lapok* **2/14**, p. 3.

KASZAP A. 1960: Az Egyetemi Földtani Intézet 15 éve. Kiegészítő jegyzetek a jubileumi kiállításhoz. — *Egyetemi Lapok* **2/19**, p. 6.

1961

KASZAP A. 1961: Bath-kallóvi rétegek a Villány-hegységben — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évkönyve* **49/2** (magy. vált.), 523–527.

KASZAP A. 1961: Die Bath-Kallof-Schichten in dem Villányer Gebirge (Batszko-kellovejszkie szloi v villan'szkih gorah). — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évkönyve* **49/2** (német, francia, orosz vált.), 659–664.

KASZAP A. 1961: A felszínformáló erők működése 1958-ban. — *Földrajzi Közlemények* **9(85)/1**, 93–95.

- KASZAP A. 1961: Energiagazdálkodás Olaszországban. — *Földrajzi Közlemények* **9(85)/2**, 193–194.
 KASZAP A. 1961: Kanada urániumtermelése. — *Földrajzi Közlemények* **9(85)/3**, 272–273.
 KASZAP A. 1961: *Kincskeresés a Föld mélyén*. — A TIT Földtan–Geofizikai Szakosztálya kiadása, Budapest, 19 p.
 BODA J., KASZAP A. & LENGYEL E. 1961: *Földtani Közlöny Regiszter. 1901–1960*. — Akadémiai Kiadó, Budapest, 140 p.

1962

- KASZAP A.: A felszínformáló erők működése 1959-ben — *Földrajzi Közlemények* **10(86)/2**, 216–219.
 KASZAP A.: A Villányi-hegység malm rétegeinek mikrofaciás-vizsgálata. — *Földtani Közlöny* **92/1**, 61–68.
 KASZAP A. 1962: Peru ásványi kincsei. — *Bányászati Lapok* **95/3**, p. 178.

1963

- KASZAP A. 1963: A felszínformáló erők működése 1960-ban. — *Földrajzi Közlemények* **11(87)/1**, 90–93.
 KASZAP A. 1963: A felszínformáló erők működése 1961-ben — *Földrajzi Közlemények* **11(87)/4**, 375–377.
 KASZAP A. 1963: A dél-baranyai mezozóos szigettrögök. — *Földtani Közlöny* **93/4**, 440–450.
 KASZAP A. 1963: . Investigations on the microfacies of the Malm Beds of the Villány Mountains — *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae, Sectio Geologica* **6**, 47–54.

1964

- KASZAP A. 1964: Dogger koproplitok a Villányi-hegységéből. — *Földtani Közlöny* **94/2**, 247–249.
 KASZAP A. 1964: A felszínformáló erők működése 1962-ben. — *Földrajzi Közlemények* **12(88)/4**, 376–380.
 FÉLSZERFALVI J., KASZAP A. & MUCSI O. 1964: Termolumineszcencia jelenségének földtani alkalmazása. — *Földtani Közlöny* **94/4**, 452–458.

1965

- KASZAP A. 1965: A felszínformáló erők működése 1963-ban. — *Földrajzi Közlemények* **13(89)/3**, 286–291.

1967

- KASZAP A. 1967: A felszínformáló erők működése 1964-ben — *Földrajzi Közlemények* **15(91)/3**, 271–275.
 KASZAP A. 1967: A szicíliai kénbányászat I. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/9**, p. 588.
 KASZAP A. 1967: A szicíliai kénbányászat II. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/9**, p. 590.
 KASZAP A. 1967: A szicíliai kénbányászat III. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/9**, p. 603.
 KASZAP A. 1967: Vasérc I. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/9**, p. 603.
 KASZAP A. 1967: Vasérc II. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/9**, p. 607. p.
 KASZAP A. 1967: Uránérc a tőkés világban. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/10**, p. 718.
 KASZAP A. 1967: Egyiptom bányászata I. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/12**, p. 807.
 KASZAP A. 1967: Egyiptom bányászata II. — *Bányászati és Kohászati Lapok, Bányászat* **100/12**, p. 815.

1968

- KASZAP A. 1968: Korynichium sphaerodactylum (Pabst) a balatonrendesi permben. — *Földtani Közlöny* **98/3–4**, 429–433.

1970

- ALTNÓDER A. & KASZAP A. 1970: Vízkészlet és vízbeszerzés Szarvason. — *Vízkészletgazdálkodási Évkönyv 1968*, 168–176.
 KASZAP A. 1970: Lenin és a földtan. — *Föld és Ég* **5/1**, p. 2.
 KASZAP A. 1970: Magyarország vízföldtani vázlata. — In: *A fürdő-kultúra fejlesztése*. Tanfolyami jegyzet. I. kötet. — MTESZ Magyar Hidrológiai Társaság kiadványa, Budapest, 72–80, 367.

1972

- ALTNÓDER A. & KASZAP A. 1972: Vízkészlet és vízbeszerzés Szarvason. — *Hidrológiai Közlöny* **52/1–2**, 16–22.

1973

- KASZAP A. 1973: Ékkövek és babonák. — *Föld és Ég* **8/5**, 146–147.
 KASZAP A. 1973: A hazai hévízbeszerzés lehetőségei. — In: *Hévízművek üzeme*. OVH–VIKÖZ, Budapest, 28–46.
 KASZAP A. 1973: Földtani segédanyag az Országjárás-vezetők Kézikönyvéhez I. Dunántúl. A TIT Központi kiadványa, Budapest, 38 p. (a kötetben szétszórva jelent meg)

1974

- KASZAP A. 1973: Földtani kiegészítés az Országjárás-vezetők Kézikönyvéhez. A TIT Központi kiadványa, Budapest, 44 p. (a kötetben szétszórva jelent meg)

1975

- KASZAP A. 1975: *A természeti kincsek nyomában. Világunk 6*. — A TIT Központi Kiadványa, Budapest, 52 p.

1976

- KASZAP A. 1976: A mélységi vízkutatás helyzete a Börzsöny hegységben. — *A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése 1973-ról*, 63–70.
 KASZAP A. 1976: A Börzsöny hegység vízföldtana. — OVH VIKÖZ, Budapest, 372 p.
 KASZAP A. 1976: A természeti kincsek és az emberi történelem. — *Föld és Ég* **11/3**, 74–76.
 KASZAP A. 1976: Hogyan keletkeztek ásványi kincseink? — *Föld és Ég* **11/5**, 139–141.
 KASZAP A. 1976: A varázsvesszőtől a modern kutatási eszközökig — *Föld és Ég* **11/6**, 168–171.

1977

- KASZAP A. 1977: A Föld ásványi nyersanyagai. — In: TV Egyetem, Változó világ II. A változó Föld. — RTV Minerva, Budapest, 89–101.
 KASZAP A. 1977: A kőzetek szerepe az ember életében. — *Föld és Ég* **12/4**, 100–103.
 KASZAP A. 1977: Hagyományos alapanyagaink. — *Föld és Ég* **12/6**, 162–165.

1978

- KASZAP A. 1978: Mennyi ideig elegendő a Föld természeti kincse. — *Föld és Ég* **13/6**, 168–172.

1979

- KASZAP A. 1979: A fővárosi fürdők vízellátásának védelme az „eocén-program” keretében. — *Hidrológiai Tájékoztató* **19/1**, 21–23.

1980

- KASZAP A. 1980: Új hévízkút a Margitszigeten. — *Hidrológiai Tájékoztató* **20/2**, 24–26.
 KASZAP A. 1980: Egy kutató emlékére (Alfred Wegener 1880–1930). — *Föld és Ég* **15/11**, 340–342.
 KASZAP A. 1980: Józsa István emlékezete (1897–1979). — *Földtani Közlöny* **110/1**, 112–113.
 KASZAP A. 1980: Fővárosunk hévizeinek eredete. — In: VITÉZ A. (szerk.): *Budapest gyógyfürdői és fürdői*. Panoráma, Budapest, 11–25.

1981

- KASZAP A. 1981: A budapesti melegforrások és az ún. „eocénprogram” kapcsolata. — *Földrajzi Közlemények* **29(105)/2**, 140–145.

1982

- KASZAP A. 1982: Semsey Andor, a magyar földtan mecénása. — *Földtani Tudománytörténeti Évkönyv* **10**, 265–280.
 KASZAP A. 1982: Ékkövek és babonák. — In: *Lányok könyve*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 264–268.

1983

- KASZAP A. 1983: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1982. — *Földtani Közlöny* **113/4**, 365–386.

1984

- KASZAP A. 1984: Bolívar és Dél-Amerika. — *Föld és Ég* **19/1**, 11–14.
 KASZAP A. 1984: Svájci számokban (1982). — *Föld és Ég* **19/4**, p. 151.
 KASZAP A. 1984: Varga Imre 1931–1982. — *Földtani Közlöny* **114/1**, 123–124.
 KASZAP A. 1984: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1983. — *Földtani Közlöny* **114/4**, 439–471.

1985

- KASZAP A. 1985: A 20. századi magyar földtan kiválósága: Vadász Elemér. — *Természet Világa: természettudományi közlöny* **116/3**, 139–140.
 KASZAP A. 1985: Vadász Elemér (1885–1970). — *Föld és Ég* **20/4**, p. 99.
 KASZAP A. 1985: A mélytengeri mangániumok elterjedése. — *Föld és Ég* **20/9**, p. 282.
 KASZAP A. 1985: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1984. — *Földtani Közlöny* **115/4**, 399–440.
 KASZAP A. 1985: Dr.h.c. Vadász Elemér születésének centenáriuma. — *Földtani Közlöny* **115/4**, 443–444.

1986

- KASZAP A. 1986: Lényegesen más volt a Föld négy milliárd évvel ezelőtt? — *Föld és Ég* **21/3**, p. 94.
 KASZAP A. 1986: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1985. — *Földtani Közlöny* **116/4**, 393–431.
 KASZAP A. 1986: Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végzett geológusok 1949–1984. — *Földtani Közlöny* **116/1**, 25–30.

1987

- KASZAP A. 1987: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1986. — *Földtani Közlöny* **117/4**, 385–425.
 KONONOV, V. I., POLJAK, B. G., BERRI, I. L. & KASZAP A. 1987: Ivanov Valerij Vladimirovics (1900–1987). — *Földtani Közlöny* **117/4**, 426–428.

1988

- KASZAP A. 1988: Az ismeretterjesztő szakkörök. — *Népművelés* **35/5**, 21–22.
 KASZAP A. 1988: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1987. — *Földtani Közlöny* **118/4**, 371–428.

1989

- KASZAP A. 1989: Varga Imréné (1932–1987). — *Földtani Közlöny* **119/1**, 72–73.
KASZAP A. 1989: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1988. — *Földtani Közlöny* **119/4**, 396–430.

1990

- KASZAP A. 1990: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1989. — *Földtani Közlöny* **120/3–4**, 275–326.

1991

- KASZAP A. 1991: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1990. — *Földtani Közlöny* **121/1–4**, 173–220.
KASZAP A. 1991: Joó Tibor 1929–1991. — *Földtani Közlöny* **121/1–4**, 221–222.
KASZAP A. 1991: Dr. Dank Viktorné sz. Dévényi Magda 1927–1992. — *Földtani Közlöny* **121/1–4**, 222–223.

1993

- KASZAP A. 1993: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1991. — *Földtani Közlöny* **123/2**, 209–255.
KASZAP A. 1993: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1992. — *Földtani Közlöny* **123/3**, 311–362.

1994

- KASZAP A. 1994: A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1993. — *Földtani Közlöny* **124/4**, 499–552.

1996

- KASZAP A. 1996: In memoriam Szabó Péter (1934–1995). — *Földtani Közlöny* **126/1**, 131–132.
KASZAP A. 1996: Kárpáti Lajos (1932–1995). — *Földtani Közlöny* **126/1**, 132–133.
KASZAP A. 1996: A magyar földtani irodalom repertórium, 1994. — *Földtani Közlöny* **126/4**, 485–587.

1998

- KASZAP A. 1998: Fejezetek egy apokrif geológia-történetből. — *Természet Világa: természettudományi közlöny* **129/Klnsz. 2**, 92–94.

2001

- KASZAP A. 2001: In memoriam Jaskó Sándor — *Földtani Közlöny* **131/1–2**, 1–9.

2010

- KASZAP A. 2010: Hol az a barlang? — *Karszt és Barlang* **2010/1–2**, p. 85.
KASZAP A. 2010: Emlékezés dr. Jaskó Sándor vízföldtani munkásságára születése 100. évfordulóján. — *Hidrológiai Tájékoztató* **50/1**, 12–13.

A fentiek mellett írt 64 recenziót és 96 híryanagot, rengeteg földtudományi tárgyú lexikon szócikket, valamint számos nem földtudományi jellegű rövidebb-hosszabb tanulmányt.